

Οικονομικές πτυχές του COVID-19: Εκτιμήσεις, και συμπεράσματα οικονομικής πολιτικής

Λούης Ν. Χριστοφίδης

Ο ιός SARS-Cov-2 έχει αναπτυχθεί σε όλο τον πλανήτη και οι πλείστες κυβερνήσεις έχουν συγκλίνει στην αντιμετώπιση της ασθένειας COVID-19, την οποία προκαλεί, διαχωρίζοντας τις οικονομικές τους δραστηριότητες σε ζωτικής και μη-ζωτικής σημασίας και απαγορεύοντας προσωρινά συναθροίσεις στη δεύτερη κατηγορία. Η παραγωγή ΑΕΠ μη ζωτικής σημασίας έχει μειωθεί κατακόρυφα ή και μηδενιστεί σε κάποιες δραστηριότητες, όχι όμως σε όλες. Η μελέτη διαπραγματεύεται τις οικονομικές πτυχές της ασθένειας και των τρόπων αντιμετώπισης της, και προσπαθεί να δώσει εκτιμήσεις της συνεπαγόμενης μείωσης του ΑΕΠ, της αύξησης των δημοσιονομικών δαπανών, και των ενδεικνυόμενων τρόπων 'πληρωμής του κόστους' της ασθένειας από την κοινωνία.

Το αρχικό οικονομικό σοκ είναι η μείωση της παραγωγής που απορρέει από την αποστασιοποίηση στις μη-ζωτικής σημασίας παραγωγικές δραστηριότητες της οικονομίας. Η συνάρτηση παραγωγής, που προσδιορίζει πως ο συνδυασμός των συντελεστών παραγωγής εργασία και κεφάλαιο καταλήγει στην παραγωγή προϊόντων (δηλ. ΑΕΠ), προσφέρεται ως ένας τρόπος άτυπης εκτίμησης της μείωσης του ΑΕΠ που απορρέει από την χρήση μόνο ενός κλάσματος της εργασίας στις μη-ζωτικής σημασίας δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της αποστασιοποίησης. Υποθέτοντας ότι: (α) το ΑΕΠ του 2020 θα ήταν €22 δ., (β) το μερίδιο της εργασίας είναι 0.65 και του κεφαλαίου 0.35, (γ) η αποστασιοποίηση της εργασίας επιτρέπει μόνο τα 3/5 της χρήσης του συντελεστή παραγωγής εργασία για τους 4 μήνες (Μάρτιο-Ιούνιο) που ο COVID-19 είναι σε έξαρση, και (δ) ότι κατά το δεύτερο μέρος του 2020 η ασθένεια COVID-19 θα συνεχίσει υποτονικά και ότι ο τουρισμός θα δεχτεί ένα μεγάλο πλήγμα, εκτιμώνται τα ακόλουθα. Το ΑΕΠ θα μειωθεί κατά €3.7 δ. ή 6.82% της υποτιθέμενης αξίας του το 2020. Η μείωση θα επιφέρει μείωση των φορολογικών εσόδων κατά €1.51 δ. στην οποία πρέπει να προστεθεί το κόστος των διαφόρων προγραμμάτων στήριξης της οικονομίας που συντηρητικά υπολογίζεται στο €1 δ, αυξάνοντας τις δημοσιονομικές ανάγκες κατά €2.51 δ. ή 11.41% του ΑΕΠ. Παρ' όλον ότι το πιο πάνω είναι το βασικό σενάριο, διάφορες άλλες περιπτώσεις εξετάζονται επίσης.

Από οικονομικής πλευράς, το κόστος αντιμετώπισης της ασθένειας συνιστά επένδυση στο μέγεθος και την υγεία του μελλοντικού εργατικού δυναμικού, πράγμα που θα βοηθήσει την κοινωνία στο μέλλον. Επομένως, επιβάρυνση των μελλοντικών γενεών μέσω δανεισμού είναι δίκαιη. Όμως η έκταση του δανεισμού που θα επέλθει παγκοσμίως θα ασκήσει μια ανοδική πίεση στα επιτόκια, καθιστώντας αύξηση του λόγου (χρέος/ΑΕΠ)100 κατά 11.41 περίπου μονάδες ακριβή και το χρέος ίσως μη βιώσιμο. Θα χρειαστεί να επιβαρυνθούν και οι σημερινοί φορολογούμενοι.

Ένας δεύτερος λόγος γιατί αυτό πρέπει να συμβεί είναι ότι οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις έχουν επηρεαστεί άμεσα μέχρι στιγμής. Οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις στον τομέα ζωτικής σημασίας δεν έχουν χάσει εισοδήματα. Βεβαίως αυτοί που με κίνδυνο της ζωής τους έφεραν ένα δύσκολο έργο σε αίσιο πέρας πρέπει να τύχουν ενός τιμητικού επιδόματος. Οι άνεργοι, οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις μη ζωτικής σημασίας, και οι ίδιες οι επιχειρήσεις έχουν υποστεί

μείωση των εισοδημάτων τους, παρ' όλη τη στήριξη από το κράτος. Επομένως, η φορολογική επιβάρυνση πρέπει να αντικατοπτρίζει τα εισοδήματα των φορολογουμένων και των επιχειρήσεων. Ο καταμερισμός του κόστους της ασθένειας θα γίνει έτσι πιο δίκαιος. Η μελέτη περιέχει και σωρεία άλλων συμπερασμάτων.